

מגילה יז-א

עניין: שנות ישמעאל

מהרש"א

ח"א דרף יז ע"א למה נמנו שנותיו של ישמעאל ב'ן. פרש"י למה נמנו מה לנו לשנות הרשעים עכ"ל ואע"ג דאמר' פ"ק דצ"צ מדל דישמעאל עשה תשובה מ"מ כיון שהיה רשע מעיקרא אין ראו למנות שנותיו בתורה אי לאו משום יעקב ז"ל: גמ' ב"ב טז:

ישמעאל עשה תשובה בחיי אביו שנאמר ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו

רבי צדוק הכהן – דברי סופרים אות לח

ישמעאל עשה תשובה כמו שאמרו ז"ל (ב"ב טז, ב), אלא דאין תשובה מועלת בגוים דלא נתנה תשובה אלא לישראל, וכמו שאמרו קמאי ואיתא נמי בתנחומא האזינו. אלא שמכל מקום מצד שהוא גוי אין לו שייכות לישראל, ורק מצד שהוא הפסולת דאברהם, ואצל אברהם הוא רק בכח והיציאה לפעל הוא בישמעאל, כי מה שבאב בכח יוצא לפעל בבן, והיציאה לפעל בפסולת דאברהם אינה אלא בזרע הגוים שאין נקרא זרעו. ועל כן גם בישמעאל עצמו מצד כח אברהם שבו לא היה לו כח לישראל כן, וסוף מצד שורש אברהם שבו עשה תשובה, אלא דלא הועילה לו לתקן הקודם כבישראל דאחר התשובה אין מציאות לחטא. ועל כן כל

פתח עינים לחיד"א

איברא דקשה ממ"ש דישמעאל עשה תשובה וכמו שהקשה הרב הנז' וכבר נרגש מהרש"א באגדתיה ע"ש. ונראה דגם דעשה תשובה לא היתה תשובה שלימה שנאמר דתקן כל ימיו דידוע דכל יום נפגם בעבירה שעושה עמו ונדחה כמשו"ל בזהר הקדוש באורך. ותשובתו היתה מפני היראה ומפני הבושה והועילה קצת. אך לא היתה תשובה שלימה וראויה עד שזדונות נעשות לו כזכיות ועי"ז נתקנו שנותיו שהרי העבירות שעשה בהם נחשבו לו זכיות וכל שנותיו נאמר בהן אשרי וז"ש מפני מה נמנו שנותיו של ישמעאל דשנותיו שהיו ברשע והם פגומים ונדחים אינן ראויים לימנות כי שנותיו אחר ששב הם מעט מזער לגבי שנות רשעו. וכל זה כלול קצת בדברי הרב מהרש"א שכתב כיון דהיה רשע מעיקרא אין ראוי למנות שנותיו יכר ע"ש

הגר"א ספד"צ פ"ד

נמר ופשתים. ועשו רצה להזדווג עם ישמעאל ולהחריצ את העולם סוד הקדושה סוד יעקב ולכן וישטוס עשו את יעקב כו' וילך אל ישמעאל ויקח את מחלת צת ישמעאל. מה עשה הקצ"ה, סרס את הזכר

נציות, איני יודע שהיא אחות נציות, מלמד שמת ישמעאל צארתו פרק ע"ש צמגילה (סוף פ"א ט) שתיכף צארתו זמן שהלך לישא צמו מת ישמעאל, וזהו הרג את הנקבה והכל לכוונה הנ"ל שלא יזדווג זה לזה. וז"ס וישע"ה אל הצל ואל מנחתו שהיא לה,

